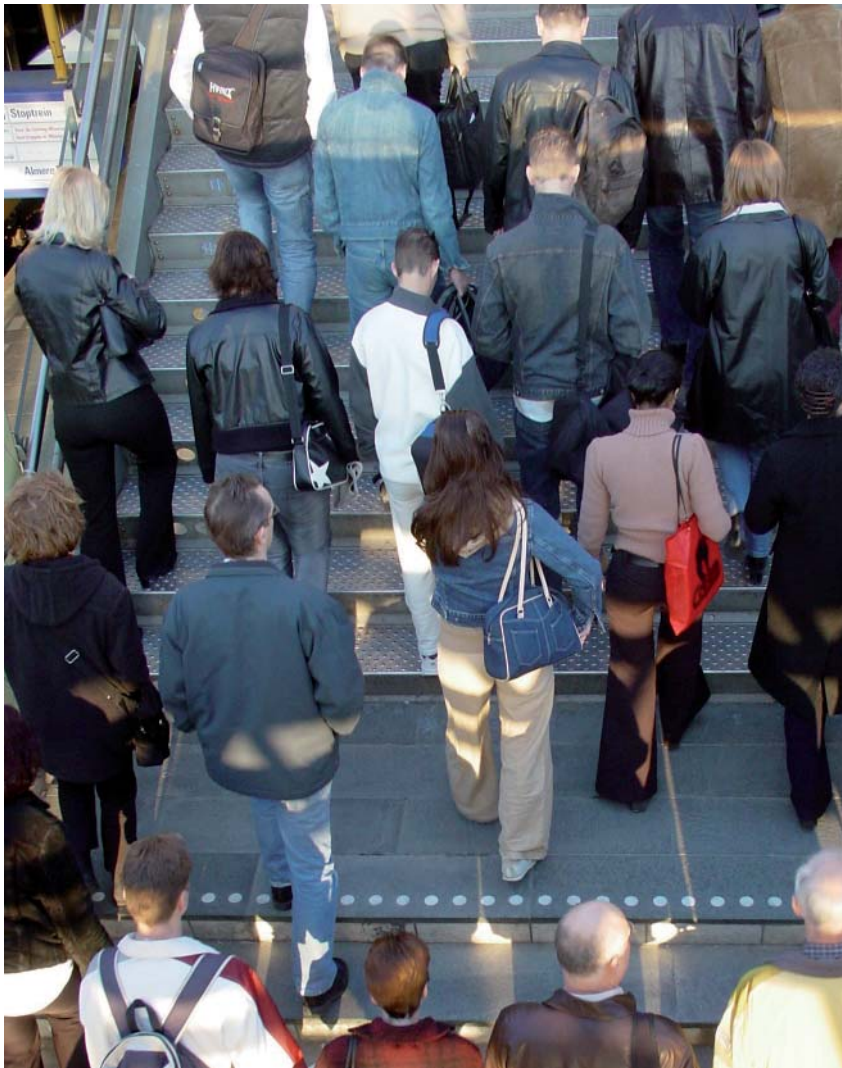

Nationale Peiling Bewegingsapparaat 2006

Reumatische klachten in Nederland onderzocht

Eén op de vijf Nederlanders boven de twintig jaar heeft reumatische klachten en één op de acht Nederlanders is daarvoor onder controle van een arts. Mensen met reumatische klachten hebben minder vaak een betaalde baan, zijn vaker afhankelijk van een arbeidsongeschiktheidsuitkering en maken vaker gebruik van regelingen om vervroegd uit te treden uit het arbeidsproces.

TNO heeft samen met het Reumafonds uitgebreid onderzocht hoe vaak reumatische klachten voorkomen in Nederland en wat de persoonlijke en maatschappelijke gevolgen zijn.

Reumatische klachten worden veroorzaakt door meer dan honderd aandoeningen van het bewegingsapparaat, grofweg ingedeeld in drie groepen, te weten ontstekingsreuma, gewrichts-slijtage of artrose en weke-delenreuma.

In het TNO onderzoek zijn vragenlijsten gestuurd naar 40.000 willekeurige huishoudens, bijna 7000 mensen hebben de vragenlijst ingevuld. Een dergelijke uitgebreide peiling onder de Nederlandse bevolking is sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw niet meer gedaan. De vragen gingen onder meer over het al dan niet last hebben van pijn, stijfheid of zwellingen in of rondom gewrichten in de afgelopen twaalf maanden; of een arts ooit een vorm van reuma bij hen heeft vastgesteld; en het bezoek aan een arts in verband met hun klachten. Verder werden vragen gesteld over zorggebruik, maatschappelijke positie,

Enkele feiten:

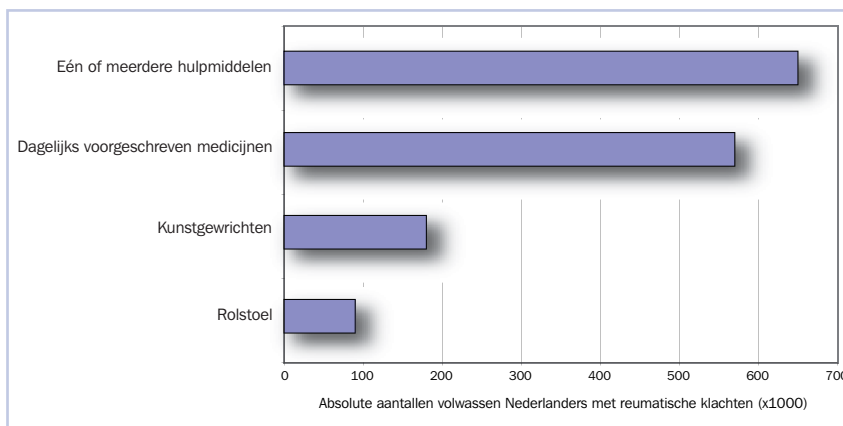
- Bij één op de twintig volwassen Nederlanders is ooit een vorm van ontstekingsreuma vastgesteld, één op vijftientig volwassen Nederlanders heeft chronische klachten door ontstekingsreuma;
- Bij één op de tien Nederlanders is ooit een vorm van artrose vastgesteld, één op de twintig volwassen Nederlanders heeft chronische klachten door gewrichtsslijtage of artrose;
- Heup- en/of knieartrose komt het meest voor, maar ook artrose aan handen, voeten en artrose van de wervelkolom komt vaak voor;
- Bij één op de vijftientig volwassen Nederlanders is ooit een vorm van weke-delenreuma vastgesteld, één op de vijfenvijftig Nederlanders heeft chronische klachten door weke-delenreuma.

kwaliteit van leven, beweeggedrag en bekendheid met het Reumafonds en zijn activiteiten.

De gevonden resultaten zijn representatief voor de Nederlandse bevolking van twintig jaar en ouder.

2,3 Miljoen mensen

Naar schatting hebben één op de vijf volwassen Nederlanders (2,3 miljoen mensen) van twintig jaar en ouder reumatische klachten. Eén op de tien heeft chronische klachten. Twee op de drie is vrouw; en drie op de vijf heeft lager of middelbaar algemeen/beroeps onderwijs afgerond. Ongeveer één op de tien mensen met reumatische klachten is lid van een patiëntenvereniging. Voor mensen met weke-delenreuma is dit aantal hoger, daar is één op de vijf lid.

Figuur 1: Gebruik van hulpmiddelen/medicatie

Het zorggebruik

Eén op de acht Nederlanders (1,6 miljoen) met reumatische klachten is in 2006 onder behandeling of controle geweest van een arts. Zie voor overig zorggebruik figuur 1 en 2.

Maatschappelijke positie en kwaliteit van leven

Eenderde van alle mensen met reumatische klachten is boven de 65 jaar en heeft dus de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Mensen met reumatische klachten die jonger zijn dan 65 jaar hebben minder vaak een betaalde baan, zijn vaker afhankelijk van een arbeidsongeschiktheidsuitkering en maken vaker gebruik van regelingen om vervroegd

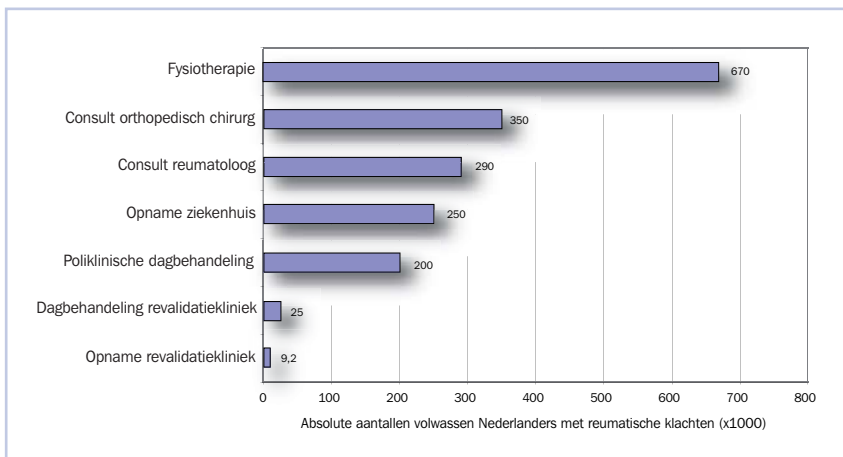
uit te treden uit het arbeidsproces dan mensen zonder reumatische klachten.

Arbeidsparticipatie

Bijna tweederde van de mannen en de helft van de vrouwen met reumatische klachten heeft een betaalde baan. Dit is minder dan de algemene beroepsbevolking waar respectievelijk 82,6 % van de mannen en 62,2 % van de vrouwen werkt. Het verschil is het grootst voor mannen tussen de 40 en 64 jaar en vrouwen tussen de 20 en 39 jaar.

Ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid

Door de reumatische klachten verzuimen mannen en vrouwen die een betaalde baan hebben twee tot drie

Figuur 2: Gebruik van zorg (overig)

keer vaker dan normaal. Het percentage arbeidsongeschiktheid onder mannen met reumatische klachten is 7,5 keer hoger dan het landelijke gemiddelde, voor vrouwen is dat 6,5 keer zo hoog.

Kwaliteit van leven

Als gevolg van de lichamelijke gezondheid is de kwaliteit van leven van zowel mannen als vrouwen met reumatische klachten significant lager dan van de gemiddelde Nederlander. Mensen met klachten ervaren bijvoorbeeld meer beperkingen bij dagelijkse bezigheden en voelen zich minder energiek dan mensen zonder klachten. Degenen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering ervaren de slechtste

lichamelijke gezondheid. De kwaliteit van leven in samenhang met de mentale gezondheid verschilt echter niet. Mensen met reumatische klachten voelen zich bijvoorbeeld niet neerslachtiger dan mensen zonder klachten.

Bewegen en reumatische klachten

Het aantal mensen dat aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (minimaal een half uur per dag matige inspanning op tenminste vijf dagen per week) voldoet, is vergelijkbaar met de algemene bevolking, ongeveer 60 % beweegt voldoende. Echter, het aantal mensen dat helemaal niet beweegt, is twee keer zo hoog. Nader onderzoek is nodig om die mensen te identifice-

ren en te achterhalen waarom zij niet bewegen. Mogelijk is de beweegnorm voor mensen met bepaalde reumatische klachten niet haalbaar en moet deze bijgesteld worden.

Medische kosten

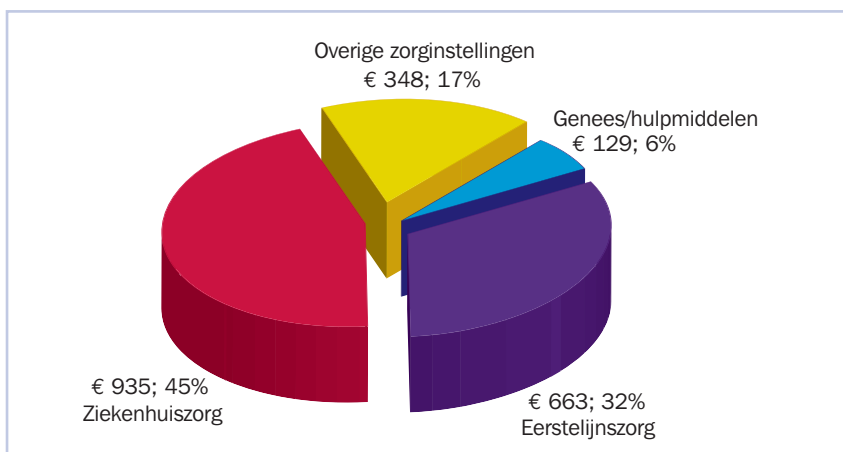
In 2006 bedragen de medische kosten door reumatische klachten bijna 2,1 miljard euro.

De berekening

Voor de bepaling van de reumaspecifieke medische kosten is het zorgverbruik van de respondenten met reumatische klachten vergeleken met de respondenten zonder reumatische klachten. Vervolgens is het zorgverbruik vermenigvuldigd met standaardkostprijzen voor economische evaluaties in de gezondheidszorg. Ontbrekende gegevens over geneesmiddelen en hulpmiddelen zijn aangevuld met gegevens uit de kosten van ziektenstudie voor het jaar 2003 en gegevens uit de Landelijke Medische Registratie.

Niet medische kosten

Niet medische kosten ontstaan door productieverlies door ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid.

Figuur 3: Medische kosten (x1000 EUR)

Deze zogenoemde productiviteitskosten door ziekteverzuim en arbeids-ongeschiktheid kunnen op twee manieren worden bepaald. Met de *human capital methode* en de *frictiekosten-methode*.

De *human capital methode* houdt rekening met de kosten van alle verloren tijd door ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. Bij ziekteverzuim geldt dit voor de volledige verzuimduur en bij arbeidsongeschiktheid voor de volledige periode van arbeidsongeschiktheid (eventueel tot aan de pensioengerechtigde leeftijd). Deze methode gaat uit van een individueel patiëntenperspectief: wat is er aan productie verloren gegaan, doordat deze personen niet hebben kunnen werken.

In economische evaluaties heeft echter een maatschappelijk perspectief de voorkeur. De *frictiekosten-methode* gaat er van uit dat binnen een productieproces uiteindelijk (vrijwel) iedereen vervangbaar is.

Productieverliezen treden daarom slechts op in de periode tot de ontstane vacature is ingevuld of tijdelijke vervanging is geregeld. Dit wordt de *frictieperiode* genoemd. De productiviteitskosten worden over deze periode berekend, ook al duurt het verzuim langer of worden mensen uiteindelijk arbeidsongeschikt.

De kosten:

- Volgens de *human capital methode* bedragen de kosten van ziekteverzuim door reumatische klachten 1,0 miljard euro en de kosten van arbeidsongeschiktheid 9,8 miljard euro. De totale productiviteitskosten volgens de *human capital methode* is **10,8 miljard euro**.
- Volgens de *frictiekosten-methode* zijn de productiviteitskosten van reumatische klachten **872 miljoen euro**.

TNO Kwaliteit van Leven

TNO Kwaliteit van Leven is een dienstverlenende organisatie voor bedrijfsleven, zorg en overheid. Wij brengen innovaties tot stand, gericht op verbetering van gezondheid en menselijk functioneren door multidisciplinair onderzoek en advies. Samen met onze klanten vertellen wij nieuwe kennis in praktische toepassingen.

TNO Kwaliteit van Leven onderscheidt haar activiteiten op de volgende terreinen: Arbeid, Chemie, Innovation Policy, Preventie en Zorg, Pharma en Voeding.

Preventie en Zorg werkt samen met publieke en private opdrachtgevers aan vernieuwingen en creatieve oplossingen om betaalbare en kwalitatief goede zorg bereikbaar te houden. Onze activiteiten richten zich dan ook op het monitoren van gezondheid en leefstijl, het bestuderen van determinanten van gezondheid, en het ontwikkelen, implementeren en evalueren van interventies.

Preventie en Zorg
Wassenaarseweg 56
Postbus 2215
2301 CE Leiden

Yvonne Janssen, T 071 518 16 94
yvonne.janssen@tno.nl

www.tno.nl

TNO | Kennis voor zaken